

*«Вчитель нового покоління та
учень сьогодення-який він!
Технологія навчання та
оцінювання у НУШ»*

*Підготувала:
вчитель трудового навчання
та технологій
Заболотської гімназії
Маринич Валентина Василівна*

*Діти повинні жити у світі краси,
гри, казки, музики, малюнка,
фантазії, творчості.*

В.О.Сухомлинський

Учитель

*Нової української школи повинен
йти в ногу з часом,
бути творчим, незалежним,
конкурентоспроможним.*

*Українська школа буде успішна,
якщо до неї прийде успішний
вчитель.*

Який же він – ідеальний, успішний учитель?

Сучасний учитель має бути готовим до виконання комплексних ускладнених завдань, адже саме від особистості вчителя, рівня його професійної компетентності залежить якість освіти

– укладати навчальні програми предметів або курсів на інтеграційних засадах;

- апробувати нові Модельні навчальні програми, модифікуючи їх та пристосовуючи до потреб учнів;

– підтримувати навчальний поступ учня;

- формувати в дитини впевненість у собі, наголошуючи на її сильних сторонах, а не помилках чи слабких сторонах,

Ураховуючи особливості дітей нового покоління, вчитель має володіти відповідними вміннями й навичками

<i>Діти покоління Альфа</i>	<i>Учителі</i>
Їх неможливо примусити щось робити, з ними потрібно лише домовлятися	Володіють навичками ненасильницького спілкування.
Навчаються, якщо розуміють, для чого їм це потрібно	Відкривають можливості для інтеграції знань і навичок із різних дисциплін та критичного оцінювання того, як ці частини взаємодіють
Для них важливі співпраця та партнерство	Практикують педагогіку партнерства
Їм необхідні заохочення та обґрунтована похвала	Уміють виокремити сильні сторони, за помилки не сварять – хвалять за вміння їх побачити, виправити і більше не повторювати
Для них не важливі формальні правила, їм важлива самодисципліна, а не контроль	Практикують Classroom і формувальне оцінювання
Залежні від технологій, зайняті кількома справами одночасно, дуже мобільні	На «ти» із сучасними технологіями, упроваджують перевернуте навчання, знають про особливості «кліпового мислення», практикують кінезіологію
Стануть рушійною силою прогресу в нашому столітті	Допомагають визначити місію, навчають ставити мету і планувати досягнення цілей, практикують здоровий спосіб життя

**Учень
сьогодення**

• *Приймає
самостійні
рішення*

*Мобільно
перебудовує
ться*

*Займається
пошуковою
діяльністю*

*Ставить і
вирішує нові
завдання*

• *Працює в
команді*

Нові ролі сучасного вчителя

*В усьому світі змінюється роль
учителя: із єдиного джерела знань він
перетворюється на*

- фасилітатора*
- консультанта*
- модератора*
- тьютора*
- едвайзера*
- менеджера*
- модератора*
- наставника*
- лідера*

Таким чином, учитель перестає бути центром уваги, а керує освітнім процесом, забезпечуючи гармонійний розвиток дитини відповідно до її вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формуючи загальнолюдські цінності, підтримуючи життєвий оптимізм, розвиваючи самостійність, творчість та допитливість учнів.

Упровадження Концепції Нової української школи вимагає від педагогів ініціативи, нових підходів, а отже, і додаткових зусиль. Тому рівень професійної компетентності вчителів буде залежати від рівня розвитку їхнього емоційного інтелекту, який допомагає розуміти почуття інших людей та власні емоції, ефективно керувати своєю емоційною сферою та уникати професійного вигорання.

Психолого-педагогічні аспекти адаптації п'ятикласників

- ▶ *Державний стандарт базової середньої освіти є продовженням затвердженого у 2018 році Державного стандарту початкової освіти і має поділ на два цикли навчального процесу, які дають змогу враховувати вікові та індивідуальні особливості розвитку й потреби учнів.*
- ▶ *Початок навчання у 5-му класі дуже подібний до навчання у 1-му. Різка зміна умов навчання, різноманіття, якісне ускладнення вимог різних вчителів – досить складні випробування для психіки учнів. Це вимагає від дитини самостійності, відповідальності.*

Основні чинники, які впливають на адаптацію учнів у 5-класі

Зміна соціального статусу в класному колективі

Нові умови навчання

Збільшення навчального навантаження

Фізіологічні зміни

Психологічні новоутворення

Організація продуктивної взаємодії в системі «вчитель – учень»

- ▶ Професійна позиція кожного вчителя надзвичайно важлива. Світ змінюється і важливо, чи не будемо ми стояти осторонь, як визначимо свою позицію: вузько і формально (слідкую за порядком, проводжу заняття, вивчаю досвід) чи широко і відповідально (забезпечую умови для навчання особистості; від мене залежить рівень освіти суспільства; забезпечую належний рівень виховання, навчання та розвитку кожної дитини).
- ▶ **Ключові завдання кожного вчителя** – сформувати в учнів внутрішні опори, тобто впевненість, самостійність та забезпечити якомога вищу якість освітнього процесу. А цього можна досягти лише за умови організації продуктивної взаємодії між учасниками освітнього процесу.
- ▶ У системі української освіти важливо будувати освітній процес на засадах педагогіки партнерства, в основу якої покладено спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками, адже формування людської особистості є результатом взаємодії.

Упровадження педагогіки партнерства в умовах Нової української школи.

Взаємодія в межах трикутника «учень – учитель – батьки» створює простір для сучасної ефективної освіти. Партнерство батьків і педагогів дає дитині необхідне відчуття комфорту, впевненості та захищеності, що впливає на формування позитивної самооцінки дитини

Орієнтовні теми спільних проєктів

- ▶ *1. Пам'ятки моєї родини.*
- ▶ *2. Намисто роду.*
- ▶ *3. Мій родовід.*
- ▶ *4. Традиції та звичаї мого народу.*
- ▶ *5. Зелена вулиця.*
- ▶ *6. Будиночок для птаха.*
- ▶ *7. Квітник біля школи.*
- ▶ *8. Графіті з батьками.*
- ▶ *9. Професії моїх батьків тощо*

Технологія навчання в парах чи невеликих групах, або кооперативне навчання

- ▶ *Щоб бути успішними сьогодні та в дорослому житті, сучасним учням не досить володіти основами наук. Передусім важливо навчитися користуватися цими науками. Як зазначається у Концепції Нової української школи, здобувачі освіти мають вміти навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими сучасними вміннями, яких сьогодні потребує більшість професій. Тому важливо створити умови, за яких учні перетворюються із об'єктів впливу на суб'єктів взаємодії і стають:*
 - *активними учасниками процесу навчання;*
 - *переборюють страх критики;*
 - *вчать слухати одне одного;*
 - *толерантно ставитися до іншої думки;*
 - *приймати групові рішення.*

Науковці наголошують на таких перевагах навчальної кооперації

Термін «кооперативне навчання» трактується як технологія навчання в парах чи невеликих групах, коли створюється можливість обговорення кожної проблеми, доведення, аргументування власної думки.

- *допомагає вчителям працювати у класі з великою кількістю учнів;*
- *підвищує академічні результати навчання;*
- *сприяє розвитку емоційного інтелекту здобувачів освіти;*
- *дає можливість глибоко зрозуміти навчальний матеріал;*
- *розвиває здатність критично мислити;*
- *сприяє позитивному ставленню учнів до навчання, вчителів та школи;*
- *забезпечує особистісне зростання;*
- *розвиває взаємодтримку, тісні дружні стосунки в колективі (учні допомагають один одному та навчаються один в одного).*

Практичне використання кооперативного навчання та залежність оцінювання від мети

1. Якщо ми хочемо оцінити спільне навчання, може бути корисним контрольний список (чек-лист) – це список пунктів (назв або завдань), що перевіряються або ж беруться до уваги.

1. Якщо хочемо надати учням інформацію про їхній поступ, можна використовувати опитування, шкалу оцінювання, контрольні списки (чек-листи), вікторини зі зворотним зв'язком, індивідуальні тести тощо.

Завдання. Оціни свою роботу, позначивши на шкалі місце, яке якнайкраще тебе характеризує.

Моя робота

Мені це вдається

Я тренуюся

Я слухаю вказівки і можу

їх виконувати

I _____ I

Я зосереджений(а), коли працюю

I _____ I

Я працюю разом з іншими

I _____ I

Я дбаю про свої завдання та речі

I _____ I

Протягом останніх десяти років зміст освіти неабияк змінився: акцент із предметних знань, умінь і навичок як основної мети навчання зміщено на те, щоб здобувати знання, формувати предметні та ключові компетентності, розвивати наскрізні вміння. Як наслідок, змінилися і цінності, методи викладання та навчання, система оцінювання учнів тощо.

Традиційна система оцінювання в компетентнісній парадигмі освіти має недоліки:

- якість освіти ототожнюється із кількістю знань, які учень отримав під час навчання;*
- виконує функцію зовнішнього контролю успішності учня з боку вчителя і школи;*
- не дає повноцінної можливості для розвитку в учнів навчальної самостійності;*
- ускладнює індивідуалізацію навчання;*
- малоінформативна;*
- основний акцент робиться на порівнянні учнів один з одним тощо.*

Зважаючи на це, можемо зробити висновок, що необхідно використовувати таку систему оцінювання, яка задовольнятиме такі параметри:

- даватиме змогу оцінювати предметні й метапредметні знання, прогрес учнів;*
- усуватиме негативні моменти в навчанні;*
- сприятиме індивідуалізації освітнього процесу;*
- підвищуватиме навчальну мотивацію та навчальну самостійність учнів.*

Як оцінювати навчальні досягнення учнів:

Хоча нині діє достатня нормативна база й методичні рекомендації щодо формувального оцінювання, більшість педагогів продовжують ставити оцінки на основі того, яку кількість інформації учень засвоїв, скільки орфограм пропустив або скільки задач розв'язав неправильно.

У 2021 році представники Державної служби якості освіти та незалежні освітні експерти проводили інституційні аудиту закладів загальної середньої освіти. За їхніми результатами, формувальне оцінювання, яке спрямоване відстежити індивідуальний поступ учнів і сформувати в них позитивну самооцінку, застосовують лише вчителі початкових класів. Загалом учителі не обізнані з видами оцінювання, рідко застосовують прийоми само- та взаємооцінювання, не аргументують виставлені оцінки, не аналізують помилки, яких припустилися учні. Навіть більше, педагоги не демонструють учням того, як можна поліпшити їхні результати й не заохочують старанно навчатися надалі.

З якою метою здійснюється оцінювання?

Основна мета оцінювання навчальних досягнень учнів – зрозуміти, наскільки заплановані та отримані результати навчання співпадають. Окрім цього, оцінювання має на меті:

- ▶ – звертати увагу учнів на цілі навчання та критерії досягнення успіху;*
- ▶ – спрямовувати дії педагога на те, щоб удосконалювати технології індивідуального поступу учнів, зокрема надавати інформацію, що допоможе зрозуміти, на що спрямувати зусилля, що поліпшити та/або скорегувати;*
- ▶ – формувати в учнів навички самооцінювання;*
- ▶ – встановлювати з учнями регулярний зворотний зв'язок;*
- ▶ – мотивувати учнів і надалі цілеспрямовано навчатися;*
- ▶ – надавати учням інформацію про якість їхньої роботи, вчителям – про прогрес учнів, а батькам – про рівень досягнення результатів навчання*

Основні види оцінювання

*Діагностичне
оцінювання*

*Формувальне
оцінювання*

*Підсумкове
оцінювання*

Формувальне і підсумкове оцінювання

- формувальне оцінювання спрямоване на підвищення якості навчання;
- підсумкове оцінювання має на меті оцінити якість навчання.

Формувальне оцінювання здійснюється під час навчального процесу, підсумкове – в кінці цього процесу.

Формувальне оцінювання	Підсумкове оцінювання
<i>Перевіряє, як триває навчання</i>	<i>Перевіряє, що було вивчено</i>
<i>Діагностичне: ідентифікує сфери, де необхідне покращення</i>	<i>Оціночне: вимірює досягнення певного рівня</i>
<i>Ідентифікує недоліки і покращує навчання</i>	<i>Свідчить про якість</i>
<i>Здійснюється під час навчального процесу</i>	<i>Відбувається в кінці навчального процесу</i>
<i>Допомагає учням вчитися один в одного</i>	<i>Змушує учнів конкурувати між собою</i>

Пропоную низку способів, які не лише дозволяють здійснити формувальне оцінювання, а й однаково добре спрямовані на роботу з учнями різних вікових категорій.

Спостереження за роботою в групах і парах

Спостерігайте за роботою учнів в групах і парах, складіть список найпопулярніших помилок і труднощів, обговоріть їх у кінці заняття з усім класом.

Самооцінювання

Попросіть учнів самим оцінити, наскільки добре вони засвоїли матеріал. Ви можете провести усне опитування, попросити написати відповідь на спеціальних картках, або запропонувати учням оцінити свої успіхи за шкалою від 1 до 5. У перші місяці навчального року п'ятикласники можуть намалювати на аркуші веселий чи сумний смайлик і підняти над головою лист із малюнком.

Шест

Шест можна провести як «паперовий», так і онлайн, комбінуючи питання різних типів.

Сигнали руками

Домовтеся про умовні сигнали. Наприклад, учні піднімають великі пальці вгору, якщо добре зрозуміли тему, опускають великі пальці вниз, якщо не зрозуміли, махають руками, якщо загалом усе зрозуміло, але залишилися незначні запитання.

Різнокольорові картки

У ролі сигналів руками можна використовувати різнокольорові картки. Наприклад, червона картка може означати, що учні не зрозуміли матеріал, зелена, що добре зрозуміли, жовта – я хотів би задати уточнюючі запитання.

Пишемо дві хвилини

Роздайте учням картки, задайте запитання з вивченої теми та попросіть їх протягом двох хвилин відповісти на нього.

Картки з відповідями

Кожному учневі необхідно мати набір карток із номерами, зазвичай це – 1, 2, 3, 4. Учитель зачитує запитання і наводить варіанти відповідей із номерами. Учні піднімають картку з номером відповіді, яку вони вважають правильною.

Сім ознак оцінювання для навчання

Щоб з'ясувати, чи реалізується у вашому класі оцінювання для навчання, пропоную таких сім його ознак:

- 1. У класі більше цінуються ідеї, висловлені учнями, а не готові відповіді.*
- 2. Учні знають очікувані результати навчання та критерії успіху.*
- 3. Учні готові ризикувати, їх не лякають і не зупиняють помилки.*
- 4. Учні вміють критикувати екологічно, надавати й отримувати відгуки.*
- 5. Учні відповідають за своє навчання.*
- 6. Учитель – не єдине джерело знань: учні вміють користуватися принципом «запитай у трьох, перш ніж запитати в мене», завдяки чому підвищуються комунікативні навички дітей.*
- 7. Учитель є фасилітатором у класі: він розуміє, як допомогти дітям працювати в групі, досягати результатів за допомогою настанов чи зворотного зв'язку.*

Сутність сучасного вчителя є в самому слові «УЧИТЕЛЯ»:

У - унікальний, успішний, розумний, універсальний, вмiє професійно подавати матеріал.

Ч - чесний, чуйний, людяний, з почуттям гумору.

И – інтелігентний, індивідуальність.

П - тактовний, толерантний, терплячий.

Е – енергійний, природний, одностудець.

Л - люблячий дітей, люблячий свою роботу.

Ь - і дуже м'який як м'який знак і саме слово!...

*«Кожний шкільний день,
кожний урок повинен бути осмислений
педагогом як подарунок дітям.
Кожне спілкування дитини зі своїм
педагогом має вселяти в неї
радість та оптимізм»*

Ш. Амонашвілі

*Бажаю
всім колегам здоров'я,
наснаги та творчих здобутків,
мирного неба над головою та віри в
перемогу!*

Дякую за увагу!